

מסכת שבועות - פרק ראשון

קרבן עולה ויורד על טומאת מקדש וקדשיו

קרבן עולה ויורד - על טומאת מקדש וקדשיו: טומאת קודש - מדרבי (דף ז), נאמר כאן (פרשת עולה ויורד - ויקרא ה, ב) "בהמה טמאה", ונאמר להלן (ויקרא ז, כא, באוכל שלמים בטומאת הגוף) "בהמה טמאה": מה להלן טומאת קודש, אף כאן טומאת קודש. טומאת מקדש - רבא (בגמ' שם): אתיא טומאתו טומאתו: כתיב הכא (ויקרא ה, ג - עולה ויורד) "לכל טומאתו", וכתיב התם (במדבר יט, יג - פרשת פרה אדומה) "כל הנוגע במת בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא את משכן ה' טמא ... עוד טומאתו בו".

קרבן עולה ויורד - על שיש בה ידיעה בתחילה ויש ידיעה בסוף והעלם בנתיים: רבי עקיבא (ד): "ונעלם" "ונעלם" שתי פעמים (ויקרא ה, פסוק ג ופסוק ד) אחד להעלם טומאה דווקא ולא העלם מקדש, ואחד להטיל "הוא ידע" (שבסוף פסוק ד') בין שני "ונעלם", ולדרוש שלאחר ידיעה שבתחילה נעלם. וידיעה בסוף - לא צריכא קרא, דאי לא ידע שחטא - אמאי לייתי קרבן? (רש"י)

רבי (ה): "ונעלם" - מכלל שידע - ידיעת בית רבו; וכשהוא אומר "הוא ידע" - הרי כאן ידיעה בסוף. ולמה נכפל "ונעלם"? אחד להעלם טומאה (כשאכל קודש / כשנכנס למקדש), ואחד להעלם קודש/מקדש.

ר' ישמעאל לא בעי ידיעה בתחילה לקרבן עולה ויורד (ט. יד: יט). השעיר החיצון מכפר על שאין בה ידיעה כלל, וכר"מ שפל השעירים כפרתם שווה (ופנימי וחיצון הוקשו שאין מכפרים על עברות אחרות) אך ר"מ אינו סובר כר' ישמעאל - תוס' ט. ד"ה סבר).

למהות הידיעה עיין עוד פרק שני (יד: יח: יט).

ועיין הטבלה בעמוד הבא

היתה ידיעה בתחילה וגם בסוף אך לא הביא קרבן (כגון שנודע לו סמוך לשקיעת החמה בעריוה"כ) - אין השעיר הפנימי תולה לו (מן הייסורים) - חטאים דומיא דפשעים, שאינם בני קרבן (ח).

על שאר עבירות - עשה ולא, כרת ומיתת ב"ד, זדון, ספק שהרגיש בו או שלא - השעיר המשתלח מכפר. כרבי, שיוה"כ מכפר אף ללא תשובה (מלבד הפור-בעיקר, המזלזל בדברי-תורה והנמנע ממילה; "דבר-ה' בזה... הפרתו תפירת {אף אחרי יוה"כ; אם} עונה בה"). אך לרבנן לא ("אף"). ובתשובה, בכל יום עשה מתכפר. ו"הפרתו תפירת" שאף מיתה אינה ממרקת). דעת ר' יהודה - רב יוסף: כרבנן; אביי: תלקו תנאים; רבא: כרבי, ומודה רבי שפירת של איסורי יוה"כ אינה מתכפרת ("אף"). [וע"ע יומא פה: פו.].

הפניה שווים לעם בכפרת השעיר המשתלח (ר' יהודה) *ורבי; יג. "ועל הפניהם ועל-פלעם הקהל יכפר". ר' שמעון חולק (הוקש לשעיר "אשר לעם"; אלא הם בוודאי פר הכה"ג {בכלל "ביתו"}). על טומאת מקדש וקדשיו, מתכפרים הם בדם הפר (2 וידיים ודמו - לר"ש כנגד 3 השעירים שעל העם; ולר' יהודה 2 שעירים + וידוי לכה"ג, יבוא זכאי וכפר).

רבי מאיר	רבי שמעון בן יהודה בשם רבי שמעון	רבי שמעון	רבי יהודה	שבועות פרק א' טבלת סיכום מתלן - אדר התשס"ד hluach@gmail.com
יש ידיעה בתחילה ולא בסוף (תולה). זדון טומאת מקדש וקדשיו.	יש ידיעה בתחילה ולא בסוף (תולה). זדון טומאת מקדש וקדשיו.	יש ידיעה בתחילה ולא בסוף (תולה). ממוקמו הוא מוכרע: "וְכִפֵּר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאוֹת" - מטומאות של קודש. "וּמִפְּשְׁעֵיהֶם" - חטאים דומיא דפשעים - שאינם בני קרבן, "לְכָל־חַטָּאתָם" - חיבי חטאות במשמע - העתיד לבוא לידי חטאת, לכשיוודע לו. זדון טומאת מקדש וקדשיו. כנ"ל (ר' יהודה): "וְכִפֵּר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשְׁעֵיהֶם", פשעים אלו המרדדים - זדונות.	יש ידיעה בתחילה ולא בסוף (תולה). נאמר בשעיר פנימי "וְכִפֵּר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאוֹת" - ולא כל טומאות. על טומאה שחילק הכתוב מכלל כל טומאות, והיא טומאת מקדש וקדשיו, ומאי חילק - דמייתי בעולה ויורד. ומנין שתולה על שיש בה ידיעה בתחילה ואין בסוף? "וּמִפְּשְׁעֵיהֶם" - חטאים דומיא דפשעים - שאינם בני קרבן, "לְכָל־חַטָּאתָם" - חיבי חטאות במשמע - העתיד לבוא לידי חטאת, לכשיוודע לו בסוף (ובתחילה היתה ידיעה). זדון טומאת מקדש וקדשיו. "וְכִפֵּר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשְׁעֵיהֶם", פשעים אלו המרדדים - זדונות. [ובדבר כפרה אחת ולא שתי כפרות' ראה תוס' יב: ד"ה ועל זדון]	שעיר פנימי של יום הכיפורים (גמ' דף ז:ז-ח:)
אין ידיעה בתחילה ויש בסוף + אין ידיעה לא בתחילה ולא בסוף + טהור שאכל את הטמא. הוקשו שעירי המועדים. נאמר בפנימי דיוה"כ "וְכִפֵּר אֶהְרֹן עַל־קַרְנָתָיו אֶחָת בְּשָׁנָה": קרנותיו דמזבח הפנימי הוא דכפרה אחת מכפר ואין מכפר שתי כפרות, הא דחיצון - אפילו שתי כפרות.	אין ידיעה בתחילה ויש בסוף. + אין ידיעה לא בתחילה ולא בסוף. + טהור שאכל את הטמא. הוקשו שעירי המועדים. נאמר בפנימי דיוה"כ "וְכִפֵּר אֶהְרֹן עַל־קַרְנָתָיו אֶחָת בְּשָׁנָה": קרנותיו דמזבח הפנימי הוא דכפרה אחת מכפר ואין מכפר שתי כפרות, הא דחיצון - אפילו שתי כפרות.	אין ידיעה בתחילה ויש בסוף. כנ"ל (ר' יהודה).	אין ידיעה בתחילה ויש בסוף. הוקש חיצון לפנימי - שנאמר בחיצון "מִלְּבַד חַטָּאת הַכֹּפָרִים (שעיר פנימי) - על מה שזה מכפר זה מכפר: מה הפנימי אין מכפר אלא על שיש בה ידיעה (בתחילה), אף החיצון אין מכפר אלא על שיש בה ידיעה (בסוף). [נאמר בשעיר פנימי "וְכִפֵּר אֶהְרֹן עַל־קַרְנָתָיו אֶחָת בְּשָׁנָה" - כפרה אחת הוא מכפר, ואינו מכפר על של חיצון. "מִדָּם חַטָּאת הַכֹּפָרִים אֶחָת בְּשָׁנָה וְכִפֵּר" - כפרה זו, דפנימי, לא תהא אלא אחת בשנה].	שעיר מוסף (חיצון) של יום הכיפורים
אין ידיעה לא בתחילה ולא בסוף. + טהור שאכל את הטמא. הוקשו רגלים לר"ח, ומכפר נמי אדר"ח, "אֶתְהָ" דר"ח (ואין אחר נושא עוון) - לא משמע ליה. [אך לא יכפר על חיצון דיוה"כ (אין ידיעה לא בתחילה ולא בסוף) - "אֶחָת בְּשָׁנָה וְכִפֵּר עָלָיו": כפרה זו לא תהא אלא אחת בשנה].	אין ידיעה לא בתחילה ולא בסוף. + טהור שאכל את הטמא. הוקשו רגלים לר"ח, ומכפר נמי אדר"ח, "אֶתְהָ" דר"ח (ואין אחר נושא עוון) - לא משמע ליה. [אך לא יכפר על חיצון דיוה"כ (אין ידיעה לא בתחילה ולא בסוף) - "אֶחָת בְּשָׁנָה וְכִפֵּר עָלָיו": כפרה זו לא תהא אלא אחת בשנה].	אין ידיעה לא בתחילה ולא בסוף. בפסח "וּשְׁעִיר חַטָּאת" - וי"ו מוסיף על ענין ראשון - הוקשו דרגלים לדר"ח, כנ"ל בדברי יהודה, אך ללמד רק דבמילתא דקודש מכפרי. [וכי תימא ניכפרו אדר"ח - הא אמרינן "אֶתְהָ": אותה נושא עוון, ואין אחר נושא עוון. וניכפרו אדיו"כ - אמר קרא "אֶחָת בְּשָׁנָה" בפנימי, וכן חיצון דאיתקש לפנימי.]	אין ידיעה לא בתחילה ולא בסוף (ואף שסופו לזדע). נאמר בפסח "וּשְׁעִיר חַטָּאת", וי"ו מוסיף על ענין ראשון - ראש חודש הסמוך לו מלפניו: מה זה (ר"ח) מכפר על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף, אף שעיר של פסח מכפר על שאין בה ידיעה כלל. וסמך אהיקשא דרבי יונה "אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לָהּ בְּמוֹעֲדֵיכֶם" (ר"ת בתוס' ט: ד"ה כדאמר ד"ה הכא. עוד כתבו, שילמד סתום מן המפורש - שאר רגלים מפסח).	שעירי מוספים של הרגלים
טהור שאכל את הטמא. כנ"ל (ר' שמעון). "עוון" - עוון אחד נושא, ולא יכפר אדרגלים ואדיוה"כ.	טהור שאכל את הטמא. כנ"ל (ר' שמעון). "עוון" - עוון אחד נושא, ולא יכפר אדרגלים ואדיוה"כ.	טהור שאכל את הטמא. נאמר בדר"ח "וְאֶתְהָ נָתַן לָכֶם לְשֵׂאת אֶת־עוֹן הָעֵדָה", ויליף מצ"ץ - דכתיב "וְנָשָׂא אֶהְרֹן אֶת־עוֹן הַקֹּדֶשׁים": מה להלן טומאת בשר, אף כאן טומאת בשר. והכא "עוֹן הָעֵדָה" כתיב - אלאמא מכפר על אנשים הוא. ["עוון" - עוון אחד הוא נושא. "אֶתְהָ" (בדר"ח) - אותה נושא עוון ואין אחר נושא עוון. רב אשי: בר"ח "עוֹן הָעֵדָה" ולא הקדשים, ובצ"ץ "עוֹן הַקֹּדֶשׁים" ולא העדה].	אין ידיעה לא בתחילה ולא בסוף. "וּשְׁעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לָהּ" - חטא שאין מכיר בו אלא ה', שאין ידיעה כלל. הואיל וחיצון דיוה"כ בא בזמן קבוע ודר"ח בא בזמן קבוע: מה חיצון דיוה"כ אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו (דכתיב ביה "אֶחָת בְּשָׁנָה"), אף דר"ח אינו מכפר אלא על טומו"ק.	שעיר מוסף של ראש חודש